

Začasna izdaja

SODBA SODIŠČA (deseti senat)

z dne 30. maja 2018(*)

„Predhodno odločanje – Socialna varnost delavcev migrantov – Koordinacija sistemov socialne varnosti – Uredba (ES) št. 883/2004 – Stvarno področje uporabe – Člen 3 – Izjava držav članic v skladu s členom 9 – Poklicna pokojnina – Opredelitev – Predupokojitveni sistemi – Izključitev pravila seštevanja dob na podlagi člena 66“

V zadevi C-517/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (pritožbeno sodišče v Gdansk, III. oddelek za delovno pravo in zadeve s področja socialnega zavarovanja, Poljska) z odločbo z dne 20. septembra 2016, ki je na Sodišče prispela 4. oktobra 2016, v postopku

Stefan Czerwiński

proti

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi A. Borg Barthet v funkciji predsednika senata, M. Berger, sodnica, in F. Biltgen (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku A. Boćtruczyk, radca prawny,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za dansko vlado J. Nymann-Lindgren, M. N. Lyshøj in C. Thorning, agenti,
- za Evropski parlament A.-M. Dumbravan in A. Pospíšilová Padowska, agentki,
- za Svet Evropske unije A. Norberg in K. Pleśniak, agenta,
- za Evropsko komisijo D. Martin in A. Szmytkowska, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 1, 3 in 9 ter na veljavnost člena 66 Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 465/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 (UL 2012, L 149, str. 4) (v nadaljevanju: Uredba št. 883/2004).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Stefanom Czerwińskim in Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku (socialno varstveni zavod, območna enota Gdansk, Poljska) (v nadaljevanju: ZUS), ker zadnjenavedeni pri dodelitvi poklicne pokojnine ni upošteval obdobj plačevanja prispevkov v zvezi z dejavnostmi, ki jih je zadevna oseba opravljala v drugih državah članicah Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora (EGP).

Pravni okvir

Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru

3 Člen 29 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3) določa:

„Za vzpostavitev prostega gibanja delavcev in samozaposlenih oseb pogodbenice na področju socialne varnosti za delavce in samozaposlene osebe ter njihove vzdrževance zagotovijo, kakor je predvideno v Prilogi VI:

(a) seštevanje vseh dob, ki se upoštevajo po zakonodajah posameznih držav, za pridobitev in ohranjanje pravice do dajatev ter za izračun višine dajatev;

(b) izplačevanje dajatev osebam s prebivališčem na ozemlju pogodbenic.“

4 V Prilogi VI k Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru, kakor je bila spremenjena s sklepom Skupnega odbora EGP št. 76/2011 z dne 1. julija 2011 (UL 2011, L 262, str. 33), je v točki I, naslovljeni „Splošna koordinacija socialne varnosti“, omenjena Uredba št. 883/2004 in njene poznejše spremembe.

Pravo Unije

5 V uvodni izjavi 33 Uredbe št. 883/2004 je navedeno:

„V področje uporabe te uredbe je treba vključiti obvezne pred-upokojitvene sisteme in s tem zagotoviti enako obravnavanje in možnost, da se dajatve pred upokojitvijo izvozijo, pa tudi dodelitev družinskih dajatev in dajatev v zvezi z zdravstvenim varstvom v skladu z določbami te uredbe; ne sme pa se zajeti pravila o seštevanju dob, saj ima obvezne pred-upokojitvene sisteme le majhno število držav članic.“

6 Člen 1 te uredbe, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa:

„V tej uredbi:

[...]

(x) „dajatev pred upokojitvijo“ pomeni: vse denarne dajatve, razen dajatev za brezposelnost ali predčasnih dajatev za starost, ki so od določene starosti do starosti, v kateri postane delavec upravičen do starostne ali predčasne starostne pokojnine, zagotovljene delavcu, ki zmanjša svojo plačano dejavnost, z njo preneha ali začasno preneha, prejemanje teh dajatev pa ni pogojeno s tem, da mora biti oseba na razpolago službam za zaposlovanje pristojne države; „predčasna dajatev za starost“ pomeni dajatev, ki se dodeli pred dopolnjeno običajno upokojitveno starostjo in je po dopolnitvi te starosti še naprej zagotovljena ali se nadomesti z drugo dajatvijo za starost;

[...]“

7 Člen 3 navedene uredbe, naslovljen „Stvarna veljavnost“, v odstavku 1 določa:

„Ta uredba se uporablja za vso zakonodajo v zvezi z naslednjimi področji socialne varnosti:

[...] (d) dajatve za starost

[...] (i) dajatve pred upokojitvijo;

[...]“

8 Člen 6 te uredbe določa:

„Razen če v tej uredbi ni določeno drugače, pristojni nosilec države članice, po zakonodaji katere so:

- pridobitev, ohranitev, trajanje ali ponovna pridobitev pravice do dajatev,
- zajem v zakonodaji, ali
- dostop do ali izvzetje iz obveznega zavarovanja, prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja ali prostovoljnega zavarovanja,

pogojeni z dopolnitvijo zavarovalnih dob, dob zaposlitve, samozaposlitve ali prebivanja, v potrebni meri upošteva zavarovalne dobe, dobe zaposlitve, samozaposlitve ali prebivanja, dopolnjene po zakonodaji katere koli druge države članice, kakor da bi bile dopolnjene po zakonodaji, ki jo uporablja.“

9 Člen 9 Uredbe št. 883/2004 določa:

„1. Države članice pisno uradno obvestijo Evropsko komisijo o izjavah iz točke I člena 1, zakonodaji in sistemih iz člena 3, konvencijah, sklenjenih v skladu s členom 8(2), najnižjih dajatvah iz člena 58 in neobstoju sistema zavarovanja iz člena 65a(1) ter o bistvenih spremembah. V takšnih uradnih obvestilih se navede datum, od katerega se ta uredba uporablja za sisteme, ki so navedeni v takšnih uradnih obvestilih držav članic.

2. Ta uradna obvestila se predložijo Evropski komisiji vsako leto in se ustrezno objavijo.“

10 Člen 66 te uredbe določa, da „[k]adar je v zakonodaji, ki se uporablja, pravica do dajatev pred upokojitvijo odvisna od dopolnitve zavarovalnih dob, dob zaposlitve ali samozaposlitve, se člen 6 ne uporablja“.

Poljsko pravo

11 ?len 3(1) ustawy o emeryturach pomostowych (zakon o poklicni pokojnini) z dne 19. decembra 2008 v konsolidirani različici (Dz. U. iz leta 2015, pozicija 965) (v nadaljevanju: zakon o poklicni pokojnini) določa, da se v posebnih pogojih opravljajo dela z dejavniki tveganja, ki lahko s starostjo povsem verjetno povzročijo nepovratne u?inke na zdravje, dela v posebnih pogojih, ki jih povzročajo naravne sile ali tehnološki procesi, ki za delavce kljub uporabi tehni?nih, organizacijskih in medicinskih preventivnih ukrepov pomenijo tako zahtevnost, da to presega njihove sposobnosti, ki se s staranjem še pred upokojitveno starostjo tako zmanjšajo, da je opravljanje dela na delovnem mestu, ki so ga zasedali dotlej, ote?eno. Seznam del, ki se opravljajo v posebnih pogojih, je v prilogi I k temu zakonu.

12 V ?lenu 3(3) navedenega zakona so posebne vrste dela opredeljene kot tista dela, za katera je potrebna posebna odgovornost ter posebne duševne in telesne sposobnosti in pri katerih se možnost, da se bodo ustrezno opravljala – ne da bi bila ogro?ena javna varnost, vklju?no z zdravjem in življenjem drugih – zmanjšuje pred upokojitveno starostjo zaradi pešanja duševnih in telesnih sposobnosti, ki so posledica staranja. Seznam posebnih vrst del je v prilogi II k temu zakonu.

13 ?len 4 zakona o poklicni pokojnini določa pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za upravi?enost do poklicne pokojnine. Delavec:

- „(1) je rojen po 31. decembru 1948;
- (2) je vsaj 15 let opravljal delo v posebnih pogojih ali delo posebne vrste;
- (3) je dopolnil vsaj 55 let, ?e gre za ?enske, in 60 let, ?e gre za moške;
- (4) mora dokazati, da zavarovalne in nezavarovalne dobe [...] znašajo vsaj 20 let, ?e gre za ?enske, in vsaj 25 let, ?e gre za moške;
- (5) je pred 1. januarjem 1999 opravljal delo v posebnih pogojih ali delo posebne vrste v smislu ?lena 3(1) in (3) zakona o poklicni pokojnini ali ?lenov 32 in 33 [ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpiecze? Spo?ecznych (zakon o starostni in drugih pokojninah iz skladov socialnega zavarovanja) z dne 17. decembra 1998 (Dz. U. iz leta 2016, pozicija 887)];
- (6) je po 31. decembru 2008 opravljal delo posebne vrste ali delo v posebnih pogojih v smislu ?lena 3(1) in (3) zakona o poklicni pokojnini;
- (7) je bila njegova pogodba o zaposlitvi odpovedana.“

14 ?len 8 zakona o poklicni pokojnini določa, da delavec, ki opravlja delo v posebnih pogojih, ki so naštet v to?kah 20, 22 in 32 priloge 1 k navedenemu zakonu, in ki izpolnjuje pogoje iz ?lena 4, to?ke 1 in od 4 do 7, tega zakona, pridobi pravico do poklicne pokojnine, ?e je dopolnil vsaj 50 let, kar velja za ?enske, in vsaj 55 let, kar velja za moške, ter ?e je vsaj 10 let opravljal delo v teh posebnih pogojih.

15 V skladu s ?lenom 16 tega zakona pravica do poklicne pokojnine preneha bodisi na dan, preden nastane pravica do starostne pokojnine, ki je dolo?ena z odlo?bo zavoda za socialno varnost ali drugega organa za pokojninsko zavarovanje, opredeljenega v posebnih dolo?bah, bodisi ko upravi?enec dopolni upokojitveno starost, bodisi ob smrti upravi?enca.

16 ?len 6(1) in (2) zakona o starostni in drugih pokojninah iz skladov socialnega zavarovanja (v

nadaljevanju: pokojninski zakon) določa:

„1. Dobe plačevanja prispevkov so:

(1) zavarovalne dobe,

[...]

2. Za dobe plačevanja prispevkov se štejejo tudi dobe pred 15. novembrom 1991, za katere so bili plačani prispevki za socialno varnost oziroma za katere ni bilo treba plačati prispevkov, in sicer:

(1) obdobja zaposlitve po dopolnjenem 15. letu starosti:

[...]

(d) poljskih državljanov v tujini: pri drugih tujih delodajalcih, če so se prispevki v obdobju zaposlitve v tujini plačevali v poljski sistem za socialno varnost; [...]"

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17 S. Czerwiński, rojen 1. januarja 1951, je na Poljskem dopolnil 23 let in 6 mesecev zavarovalnih in nezavarovalnih dob.

18 Poleg tega je med letoma 2005 in 2011 delal kot drugi mehanik na krovu ladje v Nemčiji in kot strojni upravitelj na krovu ladje na Norveškem. V teh obdobjih dejavnosti je plačeval prispevke pri nemškem in pri norveškem zavodu za socialno zavarovanje.

19 Zadevna oseba je 12. junija 2013 pri ZUS vložila zahtevo za poklicno pokojnino.

20 ZUS je z odločbo z dne 31. julija 2013 to zahtevo zavrnil, ker zadevna oseba ni dokazala, da je 1. januarja 2009 že 15 let opravljala delo posebne vrste oziroma delo, ki se opravlja v posebnih pogojih, v smislu člena 3(1) in (3) zakona o poklicni pokojnini, niti tega, da so zavarovalne in nezavarovalne dobe, ki se zahtevajo s tem zakonom, znašale 25 let.

21 S. Czerwiński je zoper to odločbo vložil tožbo.

22 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (okrožno sodišče v Gdansk, VII. oddelek za delovno pravo in zadeve s področja socialnega zavarovanja, Poljska) je s sodbo z dne 28. januarja 2015 to tožbo zavrnilo. Po navedbah tega sodišča je S. Czerwiński sicer dokazal z zakonom zahtevano 15-letno dobo dela v posebnih pogojih dela, vendar se ni mogel sklicevati na 25 let plačevanja prispevkov, saj se dobe plačevanja prispevkov v tujini za to ne morejo upoštevati.

23 Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (pritožbeno sodišče v Gdansk, III. oddelek za delovno pravo in zadeve s področja socialnega zavarovanja, Poljska), pri katerem je S. Czerwiński vložil pritožbo, izraža dvome o opredelitvi poklicne pokojnine.

24 Čeprav je na podlagi izjave poljskih organov v skladu s členom 9 Uredbe št. 883/2004 razvidno, da poklicna pokojnina spada v kategorijo dajatev pred upokojitvijo, se predložitveno sodišče sprašuje, ali bi bilo treba to pokojnino šteti za starostno pokojnino. V zvezi s tem meni, da bi bilo treba ugotoviti, ali je uvrstitev dajatve na eno od področij socialne varnosti iz člena 3 Uredbe št. 883/2004, ki jo pristojni nacionalni organ opravi v izjavi, ki jo mora zadevna država članica predložiti na podlagi člena 9 navedene uredbe, dokončna ali pa je ta uvrstitev lahko predmet presoje nacionalnih sodišč.

25 Predložitveno sodišče poudarja, da če bi bila poklicna pokojnina opredeljena kot dajatev za starost, bi se uporabljalo pravilo seštevanja dob iz člena 6 Uredbe št. 883/2004.

26 Če pa bi poklicna pokojnina spadala v kategorijo dajatev pred upokojitvijo, bi se postavljalo vprašanje, ali je izključitev pravila seštevanja dob, kot izhaja iz člena 66 Uredbe št. 883/2004, združljiva s ciljem varstva na področju socialne varnosti, ki izhaja iz člena 48(a) PDEU.

27 V teh okoliščinah je Sąd Apelacyjny w Gdańsku (pritožbeno sodišče v Gdansk) prekinilo odločanje in Sodišče v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali lahko nacionalni organ ali nacionalno sodišče preveri uvrstitev neke dajatve kot dajatve, ki spada v točno določeno področje socialne varnosti, navedeno v členu 3 Uredbe št. 883/2004, pri čemer je to dajatev uvrstila država članica v izjavi, ki jo je poslala v skladu s členom 9 navedene uredbe?

2. Ali gre v primeru poklicne pokojnine, ki je urejena z [zakonom o poklicni pokojnini], za dajatev za starost v smislu člena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004?

3. Če pravilo seštevanja zavarovalnih dob (člen 66 in uvodna izjava 33 Uredbe št. 883/2004) ne velja za pridobitev pravice do dajatev pred upokojitvijo, ali je varstvena funkcija na področju socialne varnosti, ki izhaja iz člena 48(a) [PDEU], zagotovljena?“

Prvo vprašanje za predhodno odločanje

28 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je uvrstitev socialne dajatve na eno od področij socialne varnosti iz člena 3 Uredbe št. 883/2004, ki jo pristojni nacionalni organ opravi v izjavi, ki jo država članica predloži na podlagi člena 9(1) navedene uredbe, dokončna ali pa je ta uvrstitev lahko predmet presoje nacionalnih sodišč.

29 Kar zadeva izjavo, ki se predloži na podlagi člena 9(1) Uredbe št. 883/2004, je Sodišče razsodilo, da so države članice zavezane navesti zakonodaje in sisteme v zvezi z dajatvami socialne varnosti, ki spadajo na stvarno področje uporabe te uredbe, ki jo morajo države članice upoštevati ob spoštovanju zahtev iz člena 4(3) PEU (glej v tem smislu sodbo z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, točka 36).

30 Iz načela lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU namreč izhaja, da morajo vse države članice za namene izjav iz člena 9(1) Uredbe št. 883/2004 izvesti skrben preizkus lastnih sistemov socialne varnosti in po potrebi v okviru tega preizkusa zanje razglasiti, da spadajo na področje uporabe teh uredb (glej v tem smislu sodbo z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, točka 37 in navedena sodna praksa).

31 Ta izjava tako ustvarja domnevo, da nacionalne zakonodaje, ki se navedejo na podlagi ?lena 9 Uredbe št. 883/2004, spadajo na stvarno podro?je uporabe te uredbe in na?eloma zavezujejo druge države ?lanice (sodba z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, to?ka 38).

32 Obratno pa zgolj z okoliš?ino, da nek nacionalni zakon oziroma ureditev ni bila navedena v izjavi iz ?lena 9 Uredbe št. 883/2004, ni mogo?e dokazati, da ta zakon oziroma ureditev ne spada na podro?je uporabe navedene uredbe (glej v tem smislu sodbi z dne 11. julija 1996, Otte, C?25/95, EU:C:1996:295, to?ka 20 in navedena sodna praksa, in z dne 19. septembra 2013, Hliddal in Bornand, C?216/12 in C?217/12, EU:C:2013:568, to?ka 46).

33 Sodiš?e je namre? ve?krat razsodilo, da razlika med dajatvami, ki ne spadajo na podro?je uporabe Uredbe št. 883/2004, in dajatvami, ki na to podro?je uporabe spadajo, v bistvu temelji na konstitutivnih elementih vsake dajatve, zlasti njenih ciljih in njenih pogojih dodelitve, in ne na tem, ali je dajatev z nacionalno zakonodajo opredeljena kot dajatev socialne varnosti (sodbe z dne 27. marca 1985, Scrivner in Cole, 122/84, EU:C:1985:145, to?ka 18; z dne 11. julija 1996, Otte, C?25/95, EU:C:1996:295, to?ka 21, in z dne 5. marca 1998, Molenaar, C?160/96, EU:C:1998:84, to?ka 19 in navedena sodna praksa).

34 Da bi nacionalna zakonodaja spadala na podro?je uporabe Uredbe št. 883/2004, se mora vsekakor nanašati na eno od tveganj, izrecno navedenih v ?lenu 3(1) navedene uredbe (glej v tem smislu sodbi z dne 27. marca 1985, Scrivner in Cole, 122/84, EU:C:1985:145, to?ka 19, in z dne 11. julija 1996, Otte, C?25/95, EU:C:1996:295, to?ka 22).

35 Ker se predložitveno sodiš?e v obravnavani zadevi sprašuje, ali je treba dajatev iz postopka v glavni stvari opredeliti kot dajatev pred upokojitvijo ali kot dajatev za starost, ni sporno, da je ta dajatev povezana z enim od tveganj iz ?lena 3(1) Uredbe št. 883/2004.

36 Vendar ?e se pojavljajo dvomi o opredelitvi socialne dajatve, ki jo pristojni nacionalni organ poda v izjavi, predloženi na podlagi ?lena 9 Uredbe št. 883/2004, mora država ?lanica, ki je to izjavo predložila, ponovno preveriti njeno utemeljenost in jo, ?e je potrebno, spremeniti (glej po analogiji sodbo z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, to?ka 39).

37 V tem okviru je Sodiš?e razsodilo, da je nacionalno sodiš?e, ki odlo?a o sporu glede nacionalne zakonodaje, lahko vedno pozvano, naj preu?i opredelitev dajatve v zadevi, o kateri odlo?a, in po potrebi Sodiš?u predloži vprašanje za predhodno odlo?anje v zvezi s tem, da se ugotovi, ali ta zakonodaja spada na stvarno podro?je uporabe Uredbe št. 883/2004 (glej v tem smislu sodbo z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, to?ka 43).

38 Ker mora opredelitev socialne dajatve v smislu Uredbe št. 883/2004 podati zadevno nacionalno sodiš?e, in sicer samostojno in ob upoštevanju konstitutivnih elementov zadevne socialne dajatve, pri ?emer, ?e je potrebno, Sodiš?u predloži vprašanje za predhodno odlo?anje, uvrstitev socialnih dajatev v okviru izjave, ki jo pristojni nacionalni organ predloži na podlagi ?lena 9 navedene uredbe, ne more biti dokon?na.

39 Glavni cilj Uredbe št. 883/2004, da se zagotovi koordinacija sistemov socialne varnosti v okviru prostega gibanja delavcev ob jamstvu enakega obravnavanja v razli?nih nacionalnih zakonodajah, bi bil namre? resno ogrožen, ?e bi bilo vsaki državi ?lanici dovoljeno, da po lastni presoji dolo?i podro?je uporabe navedene uredbe s tem, da nekaterih socialnih dajatev ne vklju?i v izjavo oziroma, nasprotno, da jih vanjo vklju?i.

40 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da uvrstitev socialne dajatve na eno od podro?ij

socialne varnosti iz ?lena 3 Uredbe št. 883/2004, ki jo pristojni nacionalni organ opravi v izjavi, ki jo država ?lanica predloži na podlagi ?lena 9(1) navedene uredbe, ni dokon?na. Opredelitev socialne dajatve lahko poda zadevno nacionalno sodiš?e, in sicer samostojno in ob upoštevanju konstitutivnih elementov zadevne socialne dajatve, pri ?emer, ?e je potrebno, Sodiš?u predloži vprašanje za predhodno odlo?anje.

Drugo vprašanje za predhodno odlo?anje

41 Predložitveno sodiš?e želi z drugim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba poklicno pokojnino šteti za „dajatev za starost“ v smislu ?lena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004 ali za „dajatev pred upokojitvijo“ v smislu ?lena 3(1)(i) te uredbe.

42 Najprej je treba poudariti, da je odgovor na to vprašanje odlo?ilen za obravnavo zahteve za dodelitev poklicne pokojnine. ?e je treba to pokojnino šteti za „dajatev za starost“ – in ker je upravi?enost do te dajatve odvisna od dopolnitve zavarovalnih dob oziroma dob zaposlitve, samozaposlitve ali prebivanja – mora pristojni nosilec države ?lanice v skladu s ?lenom 6 Uredbe št. 883/2004 vse dobe, ki so bile dopolnjene v skladu z zakonodajo katere koli druge države ?lanice, celo države ?lanice EGP, upoštevati enako, kot ?e bi šlo za dobe, dopolnjene v državi ?lanici tega nosilca. ?e pa je ta pokojnina opredeljena kot „dajatev pred upokojitvijo“, ?len 66 Uredbe št. 883/2004 izklju?uje uporabo pravila o seštevanju dob iz ?lena 6 te uredbe.

43 Glede ugotavljanja narave dajatve iz postopka v glavni stvari je treba opozoriti, da je treba dajatve socialne varnosti v skladu z ustaljeno sodno prakso neodvisno od posebnosti razli?nih nacionalnih zakonodaj obravnavati kot dajatve iste vrste, ?e so njihovi predmet, cilj, osnova za izra?un in pogoji za njihovo dodelitev enaki. Nasprotno pa zgolj formalnih zna?ilnosti ni mogo?e šteti za konstitutivne elemente za razvrstitev dajatev (glej v tem smislu sodbe z dne 5. julija 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, to?ka 13; z dne 18. julija 2006, De Cuyper, C?406/04, EU:C:2006:491, to?ka 25, in z dne 11. septembra 2008, Petersen, C?228/07, EU:C:2008:494, to?ka 21).

44 Pri razlikovanju med razli?nimi vrstami dajatev socialne varnosti je treba upoštevati tveganje, ki ga pokriva vsaka dajatev (sodbi z dne 18. julija 2006, De Cuyper, C?406/04, EU:C:2006:491, to?ka 27, in z dne 19. septembra 2013, Hliddal in Bornand, C?216/12 in C?217/12, EU:C:2013:568, to?ka 52).

45 Tako je za dajatve za starost iz ?lena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004 zna?ilno predvsem to, da se z njimi poskušajo zagotoviti sredstva za preživljanje oseb, ki po dopolnitvi neke starosti opustijo zaposlitev in niso ve? zavezane biti na voljo pri zavodu za zaposlovanje (sodba z dne 5. julija 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, to?ka 14).

46 Dajatve pred upokojitvijo pa se od dajatev za starost – ?eprav so jim v ciljih in namenu, ki je med drugim zagotoviti sredstva za preživljanje oseb, ki so dopolnile neko starost, nekoliko podobne – razlikujejo zlasti zato, ker sledijo cilju, povezanem s politiko zaposlovanja, pri ?emer prispevajo k temu, da se v korist mladih brezposelnih oseb izpraznijo delovna mesta, ki jih zasedajo delavci tik pred upokojitvijo, kar je cilj, ki se je pojavil v okoliš?inah gospodarske krize, ki je prizadela Evropo (glej v tem smislu sodbo z dne 5. julija 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, to?ki 16 in 17). V primeru prenehanja gospodarske dejavnosti podjetja dodelitev take dajatve prispeva tudi k zmanjšanju števila odpuš?enih delavcev, vklju?enih v sistem zavarovanja za primer brezposelnosti (glej po analogiji sodbo z dne 11. julija 1996, Otte, C?25/95, EU:C:1996:295, to?ka 31).

47 Iz tega izhaja, da so dajatve pred upokojitvijo bolj povezane z okoliščinami gospodarske krize, prestrukturiranja, odpuščanja in racionalizacije.

48 Poleg tega je treba poudariti, da predupokojitveni sistemi pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 883/2004 sicer niso spadali na področje uporabe zakonodaje, ki velja za sisteme socialne varnosti delavcev migrantov, vendar je pojem „dajatev pred upokojitvijo“ v členu 1(x) navedene uredbe zdaj opredeljen tako, da zajema vse denarne dajatve razen dajatev za brezposelnost ali predčasnih dajatev za starost, ki so od določene starosti do starosti, v kateri postane delavec upravičen do starostne ali predčasne starostne pokojnine, zagotovljene delavcu, ki svojo plačano dejavnost zmanjša, jo preneha ali začasno preneha, prejemanje teh dajatev pa ni pogojeno s tem, da mora biti oseba na voljo službam za zaposlovanje pristojne države.

49 V skladu s to določbo se „dajatev pred upokojitvijo“ od „predčasne dajatve za starost“ razlikuje po tem, da se zadnjenavedena dodeli pred dopolnjeno običajno upokojitveno starostjo in je po dopolnitvi te starosti še naprej zagotovljena ali se nadomesti z drugo dajativo za starost.

50 Ob upoštevanju teh preudarkov je treba preučiti, ali je treba dajatev, kot je ta iz postopka v glavni stvari, šteti za „dajatev za starost“ v smislu člena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004 ali za „dajatev pred upokojitvijo“ v smislu člena 3(1)(i) te uredbe.

51 Kar zadeva, najprej, cilj in namen dajatve iz postopka v glavni stvari, iz člena 3 zakona o poklicni pokojnini, zlasti iz njegovih odstavkov 1 in 3, izhaja, da je poklicna pokojnina upoštevana za delavce, ki so opravljali dela z dejavniki tveganja v posebnih pogojih, ki imajo lahko nepovratne učinke na zdravje ali ki kljub tehničnemu napredku zahtevajo posebne duševne in telesne sposobnosti, ki se s staranjem še pred upokojitveno starostjo tako zmanjšajo, da je oteženo delo, ki se je opravljal dotlej, ali celo za delavce, ki ne morejo več zagotavljati opravljanja del posebne vrste, kot so tista, za katera so potrebne posebna odgovornost in sposobnosti ter ki se zaradi pešanja duševnih in telesnih sposobnosti, ki so posledica staranja, ne morejo več opravljanja, ne da bi bilo ogroženo zdravje in življenje drugih.

52 Tudi če je upravičenec do poklicne pokojnine, tako kot delavec, ki je upravičen do dajatve pred upokojitvijo v smislu člena 1(x) Uredbe št. 883/2004, *a priori* prenehal ali začasno prenehal opravljati svojo plačano dejavnost do starosti, v kateri postane upravičen do starostne pokojnine, pa ostaja dejstvo, da poklicna pokojnina ni povezana z razmerami na trgu dela v okoliščinah gospodarske krize niti z gospodarsko zmožnostjo podjetja v okviru prestrukturiranja, temveč le z naravo dela posebne vrste ali dela, ki se opravlja v posebnih pogojih.

53 Ker se poleg tega zadevna nacionalna zakonodaja izrecno sklicuje na proces staranja delavcev in ne omenja nobenega cilja glede izpraznjevanja delovnih mest v korist mladih, je dajatev iz postopka v glavni stvari očitno bolj povezana z dajativami za starost.

54 Dalje, kar zadeva osnovo za izračun dajatve iz postopka v glavni stvari, je iz predložitvene odločbe v bistvu razvidno, da se znesek poklicne pokojnine določi glede na znesek starostne pokojnine, pri čemer je v členu 14(3) zakona o poklicni pokojnini pojasnjeno, da znesek poklicne pokojnine ne more biti nižji od zneska najnižje starostne pokojnine, kot je določen s pokojninskim zakonom. Poleg tega člena 18, 19 in 20 zakona o poklicni pokojnini določajo pravice do dodatka za pomoč in preživetje, do pokojnine za preživele družinske člane in do pogrebnine pod istimi pogoji, kot jih določa pokojninski zakon.

55 Nazadnje, kar zadeva pogoje za dodelitev dajatve iz postopka v glavni stvari, je treba poudariti, da so v členu 4 zakona o poklicni pokojnini opredeljeni splošni pogoji v zvezi s starostjo, delovno dobo ter dokazovanjem dolgotrajnih zavarovalnih in nezavarovalnih dob, kar so na celoma

zahteve, ki se nanašajo na dodelitev dajatev za starost in ki se razlikujejo od splošno sprejetih pogojev za dodelitev dajatev pred upokojitvijo.

56 Natančneje, v zvezi z izgubo pravice do poklicne pokojnine je treba poudariti, da iz člena 16 zakona o poklicni pokojnini sicer izhaja, da pravica do te dajatve preneha na dan, preden nastane pravica do starostne pokojnine, vendar spis, ki je bil predložen Sodišču, ne vsebuje nobenega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče izključiti, da gre za predčasno dajatev za starost v smislu člena 1(x) Uredbe št. 883/2004, ker se poklicna pokojnina še naprej izplačuje, ko je dosežena običajna starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine, oziroma ker jo bo nadomestila druga dajatev za starost.

57 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da tako iz cilja in namena dajatve iz postopka v glavni stvari kot iz njene osnove za izražun in pogojev za dodelitev izhaja, da se ta dajatev nanaša na tveganje, povezano s starostjo, iz člena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004 in da se pravilo seštevanja dob zanj torej uporablja.

58 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, šteti za „dajatev za starost“ v smislu člena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004.

Tretje vprašanje za predhodno odločanje

59 Glede na odgovor na prvi dve vprašanji na tretje ni treba odgovoriti.

Stroški

60 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

1. **Uvrstitev socialne dajatve na eno od področij socialne varnosti iz člena 3 Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, ki jo pristojni nacionalni organ opravi v izjavi, ki jo država članica predloži na podlagi člena 9(1) navedene uredbe, ni dokončna. Opredelitev socialne dajatve lahko poda zadevno nacionalno sodišče, in sicer samostojno in ob upoštevanju konstitutivnih elementov zadevne socialne dajatve, pri čemer, če je potrebno, Sodišču predloži vprašanje za predhodno odločanje.**

2. **Dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, je treba šteti za „dajatev za starost“ v smislu člena 3(1)(d) Uredbe št. 883/2004.**

Podpisi

* Jezik postopka: poljščina.